

УДК 616.314.17

Литовченко І. Ю., Петрушанко Т. О.

РОЛЬ ПСИХОЛОГІЧНОГО ТЕСТУВАННЯ В ПРОГНОЗУВАННІ ЗАХВОРЮВАНЬ ТКАНИН ПАРОДОНТА

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія» (м. Полтава)

iryna-lyt@ukr.net

Вступ. Згідно сучасних уявлень реакція пародонтальних тканин на локальне пошкодження змінюється під впливом системних чинників, до яких відносяться генетичні, судинні, гормональні, імунні, гематологічні фактори, зміни центральної та периферичної нервової системи. У патогенезі генералізованого пародонтиту стресу відводиться найбільш значуща роль. На думку Л.М. Тарасенко (1999) стресорне пошкодження клітин носить неспецифічний характер, у механізмі стресорних пошкоджень тканин пародонту, які відрізняються високою чутливістю до нейрогуморальних факторів, істотну роль відіграють типологічні особливості організму. Клінічні дослідження підтверджують високу чутливість тканин пародонта до стресу [4,5].

Високий рівень психоемоційного напруження, пов'язаний з інформаційним перевантаженням, прискоренням темпу життя, несприятливими умовами навчання і праці, може сприяти зростанню розповсюдженості запально-дистрофічних захворювань тканин пародонта. Цікаві результати отримані дослідниками, які провели порівняльне вивчення поширеності ушкоджень пародонту серед корінних жителів Вірменії й популяції біженців, що розглядалось, як група осіб, які знаходяться в умовах постійного стресу. Встановлена достовірно більш висока поширеність генералізованого пародонтиту в основній групі, в середньому, на 29%. Нами встановлено, що ступінь метаболічних порушень у хворих на хронічний генералізований пародонтит корелює з індивідуально-типологічними особливостями нервової регуляції [3].

В сучасному житті професійні та побутові емоційні перевантаження при відсутності відпочинку багатьох людей приводять до стану хронічного емоційного напруження [2], що може сприяти виникненню запально-дистрофічних уражень тканин пародонта.

Мета дослідження - вивчення ролі психологічного тестування людини в прогнозуванні захворювань тканин пародонта.

Об'єкт і методи дослідження. Спостереження проведені за 179 респондентами: хворими на хронічний генералізований пародонтит (ГП) I та II ступенів тяжкості - 96 осіб, віком 22- 39 років та студентами IV і V курсів стоматологічного факультету ВДНЗ України „УМСА” - 83 особи, віком 20-31 років.

Стан психоемоційної сфери вивчали за допомогою анкети на основі аналізу особистої шкали проявів тривожності за Джоржем Тейлор (1953) з Міннесотського багатопрофільного особистого опитувальника, який заснований на аналізі особистих

якостей хворих [6]. За літературними даними опитувальник може використовуватись як для індивідуальних, так і для групових досліджень при обстеженні осіб 16-55 років [1].

За допомогою факторного аналізу в шкалі Тейлор виділено три фактори. Загальна тривожність (сумарна оцінка) складається з соматичної, соціальної та нейрогенної напруги. Згідно виявленого загального рівня особистої тривожності всі респонденти були поділені на групи:

1 група - особи з низьким рівнем тривожності та середнім з тенденцією до низького рівня;

2 група - особи з середнім з тенденцією до високого рівня;

3 група - особи з високим рівнем тривожності.

При опитуванні обов'язково з'ясовували та враховували анамнестичні дані респондентів щодо кровоточивості ясен та наявності рухомих зубів.

Оцінку результатів дослідження за опитувальником Тейлор проводили шляхом підрахунку кількості відповідей обстежуваних, що свідчать про тривожність. Кожну відповідь оцінювали в 1 бал. Сумарна оцінка 40-50 балів розглядалась як показник дуже високого рівня тривоги.

Результати дослідження та їх обговорення. Дослідження індивідуальних психофізіологічних особливостей нервової системи виявило підвищення рівня загальної тривожності у всіх хворих на ГП першого та другого ступенів тяжкості. З них 36 респондентів (37%) увійшли до другої групи й 48 осіб (50%) до третьої групи. У 12 пацієнтів (13%) виявлений низький рівень тривожності та середній з тенденцією до низького - вони увійшли до першої групи обстежених.

Аналіз складових показника загальної тривожності, виявив у респондентів, які увійшли до другої групи і мали середній рівень тривожності з тенденцією до високого - суттєве зростання соціальної та нейрогенної тривожності й незначні зміни рівня соматичної тривожності. В третій групі обстежених хворих на ГП високий рівень загальної тривожності в більшій мірі стає залежним від соматичної складової. Таким чином, можна припустити, що соматична патологія у таких хворих з підвищенням рівня тривоги більше впливає на перебіг патологічного процесу в порожнині рота.

Психологічне тестування студентів старших курсів виявило - 32 особи (42%) в першій групі, 41 (50%) в другій групі й 10 (8%) опитувальних склали третю групу. В структурі уражень тканин пародонта юнаків та дівчат переважали хронічні катаральний

та гіпертрофічний гінгівіти - реєстрували у 61 (73%), хронічний ГП початкового та I ступенів тяжкості виявлений у 7 (9%), інтактний пародонт констатували - у 15 осіб (18%) від загальної кількості обстежених студентів. Виявлений високий рівень тривоги в студентів необхідно враховувати в заходах первинної профілактики у них розвитку генералізованих захворювань тканин пародонту - гінгівітів та пародонтиту.

Таким чином, найбільша кількість респондентів склала другу групу - 36 осіб (37%) хворі на хронічний ГП та 41 особа (50%) студенти. Отримані нами дані узгоджуються з дослідженнями Л.М. Тарасенко, Т.О. Петрушанко (1999), які показали, що рівень тривожності в студентів перебуває в межах середнього з тенденцією до високого [5].

В результаті отриманих даних психологічного тестування хворих на ГП та студентів, виявлена залежність рівня загальної тривожності від розповсюдженості прояву патологічного процесу в тканинах

пародонта, що може слугувати прогностичним критерієм у виникненні їх захворювань.

Висновки

1. До плану комплексного обстеження пацієнтів із хворобами тканин пародонта необхідно включати методики психологічного тестування.

2. Психологічне тестування може допомогти лікарю-стоматологу обґрунтувати індивідуальний підхід в заходах первинної та вторинної профілактики щодо вибору лікарських засобів і методів терапії пацієнтів із захворюваннями тканин пародонта.

Перспективи подальших досліджень. Високий рівень тривожності хворих на генералізований пародонтит та студентів обумовлює необхідність розробки і впровадження індивідуальних засобів лікування та профілактики захворювань тканин пародонта з урахуванням системних особливостей реагування організму.

Література

1. Bleykher V.M. Patopsykholohycheskaya dyahnostyka / V.M. Bleykher, Y.V. Kruk. - K.: Zdorovya, 1986. - 280 s.
2. Hihiyena pratsi /za red. A.M. Shevchenka. - K.: Vyshcha shkola, 1993. - 582 s.
3. Lytovchenko I.YU. Vplyv khronichnoho emotsiynoho napruzheniya na kliniko-metabolichni zminy pry parodontyti: avtoref. dys. Na zdobuttya nauk.stupenya kand. med. nauk: spets 14.01.22 „Stomatolohiya” / I.YU. Lytovchenko. - Poltava, 1997. - 19 s.
4. Petrushanko T.O. Psykhoiohichni kharakterystyky lyudyny v prohnozuvanni khvorob tkanyn parodonta / T.O. Petrushanko, I.YU. Lytovchenko, M.O. Artyukh [ta in.] // Ukrayinsky stomatolohichnyy almanakh. - 2014. - № 5-6. - S. 32-35.
5. Tarasenko L.M. Stress y parodont / L.M. Tarasenko, T.A. Petrushanko. - Poltava, 1999. - 192 s.
6. Taylor J.A. Abnormal and Social Psychology / J.A. Taylor // Abnormal and Social Psychology. - 1953. —Vol. 48. - P. 285-289.

УДК 616.314.17

РОЛЬ ПСИХОЛОГІЧНОГО ТЕСТУВАННЯ В ПРОГНОЗУВАННІ ЗАХВОРЮВАНЬ ТКАНИН ПАРОДОНТА

Литовченко І. Ю., Петрушанко Т. О.

Резюме. Високий рівень психоемоційного напруження, пов'язаний з інформаційним перевантаженням, прискоренням темпу життя, може сприяти зростанню розповсюдженості запально-дистрофічних захворювань тканин пародонта. Метою дослідження було вивчення ролі психологічного тестування людини в прогнозуванні захворювань тканин пародонта. Спостереження проведені за пацієнтами - хворими на генералізований пародонтит I та II ступенів тяжкості та студентами стоматологічного факультету ВДНЗУ "УМСА", також віку. Стан психоемоційної сфери вивчали на основі аналізу особистої шкали проявів тривожності за Д. Тейлор (1953). В результаті отриманих даних психологічного обстеження пацієнтів та студентів, виявлена залежність рівня загальної тривожності від розповсюдженості прояву патологічного процесу в тканинах пародонта, що може слугувати прогностичним критерієм у виникненні їх захворювань.

Ключові слова: психологічне тестування, рівень тривожності.

УДК 616.314.17

РОЛЬ ПСИХОЛОГИЧЕСКОГО ТЕСТИРОВАНИЯ В ПРОГНОЗИРОВАНИИ ЗАБОЛЕВАНИЙ ТКАНЕЙ ПАРОДОНТА

Литовченко И. Ю., Петрушанко Т. О.

Резюме. Высокий уровень психозмоционального напряжения, связанный с информационной перегрузкой, ускорением темпа жизни, может способствовать росту распространенности воспалительно-дистрофических заболеваний тканей пародонта. Целью исследования было изучение роли психологического тестирования человека в прогнозировании заболеваний тканей пародонта. Наблюдения проведены за пациентами - больными на генерализованный пародонтит I и II степени тяжести и студентами стоматологического факультета ВГУЗ Украины "УМСА" аналогичного возраста. Состояние психозмоциональной сферы изучали на основе анализа личностной шкалы проявлений тревожности по Д. Тейлор (1953). В результате полученных данных психологического обследования пациентов и студентов, обнаружена зависимость уровня общей тревожности от распространенности проявления патологического процесса в тканях пародонта, что может служить прогностическим критерием в возникновении их заболеваний.

Ключевые слова: психологическое тестирование, уровень тревожности.

UDC 616.314.17

THE ROLE OF PSYCHOLOGICAL TESTING IN THE PROGNOSIS OF PERIODONTA TISSUES DISEASES

Lytovchenko I. Yu., Petrushanko T. O.

Abstract. According to modern ideas, the reaction of periodontal tissues to local lesions varies under the influence of systemic factors, which include genetic, vascular, hormonal, immune, hematological factors, changes of the central and peripheral nervous system. In the pathogenesis of generalized periodontitis stress is given the most significant role. According to LM Tarasenko (1999), stressful cell damage is nonspecific, in the mechanism of stress injuries of periodontal tissues, which are highly sensitive to neurohumoral factors, a significant role is played by typological features of the organism. Clinical studies confirm the high sensitivity of periodontal tissues to stress. We have established that the degree of metabolic disorders in patients with chronic generalized periodontitis correlates with individual-typological peculiarities of nerve regulation. In modern life, professional and everyday emotional overload in the absence of rest many people lead to a state of chronic emotional stress, which may contribute to the onset of inflammatory and dystrophic lesions of periodontal tissues.

The purpose of the study is to study the role of psychological testing of a person in the prognosis of periodontal tissue diseases.

Objects and methods of research. Observations were carried out for 179 respondents: patients with chronic generalized periodontitis (GP) of I and II severity levels - 96 persons, aged 22-39 years, and students of IV and V courses of the dental faculty of the VSHU of Ukraine "UMSA" - 83 persons aged 20-31 years. The state of the psychoemotional sphere was studied using a questionnaire based on the analysis of the personal scale of anxiety disorder by George Taylor (1953). According to the revealed total level of personal anxiety, all respondents were divided into groups:

- Group 1 - people with low anxiety and low tendency average;
- Group 2 - individuals with average tendencies to a high level;
- Group 3 - Person with high level of anxiety.

Results of the research and their discussion. The study of individual psychophysiological features of the nervous system revealed an increase in the level of general anxiety in all patients with the GP of the first and second degrees of severity. Of these, 36 respondents (37%) entered the second group and 48 (50%) were in the third group. 12 patients (13%) showed low anxiety and the average tendency to low - they were included in the first group of the surveyed. The analysis of components of the general anxiety index was found among the respondents who were in the second group and had an average level of anxiety with a tendency to high - a significant increase in social and neurogenic anxiety and slight changes in the level of somatic anxiety. In the third group of examined patients with GP, a high level of general anxiety becomes more dependent on the somatic component to a greater extent. Thus, we can assume that the somatic pathology in such patients with an increase in the level of anxiety more affects the course of the pathological process in the oral cavity.

Psychological testing of senior students revealed - 32 (42%) in the first group, 41 (50%) in the second group and 10 (8%) of the respondents were the third group. The revealed high level of anxiety in students should be taken into account in measures of primary prevention in their development of generalized diseases of periodontal tissues - gingivitis and periodontitis. Thus, the largest number of respondents was the second group - 36 (37%) patients with chronic GP and 41 persons (50%) students. As a result of the received data of psychological testing of patients with hypertension and students, the dependence of the level of general anxiety on the prevalence of the manifestation of the pathological process in periodontal tissues was revealed, which may serve as a prognostic criterion for the occurrence of their diseases.

Keywords: psychological testing, the level of anxiety.

Рецензент - проф. Скрипнікова Т. П.

Стаття надійшла 29.07.2017 року